

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2013. gada 30. maijā *

Personas datu apstrāde — Direktīva 95/46/EK — 2. pants — “Personas datu” jēdziens — 6. un 7. pants — Principi, kas saistīti ar datu kvalitāti un datu apstrādes likumīgumu — 17. pants — Datu apstrādes drošība — Darba ņēmēju darba laiks — Darba laika reģistrs — Valsts kompetentās iestādes darba apstākļu uzraudzības jautājumos piekļuve — Darba devēja pienākums darīt pieejamu darba laika reģistru veidā, kas ļautu tam tūlītēju piekļuvi

Lieta C-342/12

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunal do trabalho de Viseu* (Portugāle) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2012. gada 13. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2012. gada 18. jūlijā, tiesvedībā

Worten – Equipamentos para o Lar SA

pret

Autoridade para as Condições de Trabalho (ACT) .

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Ilešičs [*M. Ilešič*], tiesneši E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*], A. O’Kifs [*A. Ó Caoimh*] (referents), K. Toadere [*C. Toader*] un K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*],

ģenerālvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Worten – Equipamentos para o Lar SA* vārdā – *D. Abrunhosa e Sousa* un *J. Cruz Ribeiro*, advogados,
- Portugāles valdības vārdā – *L. Inez Fernandes* un *C. Vieira Guerra*, pārstāvji,
- Čehijas valdības vārdā – *M. Smolek*, pārstāvis,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *M. Russo*, *avvocato dello Stato*,
- Ungārijas valdības vārdā – *M. Fehér*, kā arī *K. Szijjártó* un *Á. Szilágyi*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – portugāļu.

— Eiropas Komisijas vārdā – *P. Costa de Oliveira* un *B. Martenczuk*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokātes uzklaušanās pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīvas 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (OV L 281, 31. lpp.) 2. pantu un 17. panta 1. punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Worten – Equipamentos para o Lar SA* (turpmāk tekstā – “*Worten*”), sabiedrību ar juridisko adresi Viseu [*Viseu*] (Portugāle), un *Autoridade para as Condições de Trabalho* (Darba apstākļu uzraudzības iestāde; turpmāk tekstā – “*ACT*”) par pēdējās minētās lūgumu piekļūt šīs sabiedrības darba laika reģistram.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 95/46

- 3 Saskaņā ar Direktīvas 95/46 2. pantu ar nosaukumu “Definīcijas”:

“Šajā direktīvā:

- a) “personas dati” ir jebkura informācija attiecībā uz identificētu vai identificējamu fizisku personu (“datu subjektu”); identificējama persona ir tā, kuru var identificēt tieši vai netieši, norādot reģistrācijas numuru vai vienu vai vairākus šai personai raksturīgus fiziskās, fizioloģiskās, garīgās, ekonomiskās, kultūras vai sociālās identitātes faktorus;
- b) “personu datu apstrāde” (“apstrāde”) ir jebkura ar personas datiem veikta darbība vai darbību kopums ar vai bez automatizētiem līdzekļiem – kā vākšana, reģistrēšana, organizēšana, uzglabāšana, piemērošana vai pārveidošana, labošana, konsultēšana, izmantošana, atklāšana, pielietojot pārsūtīšanu, izplatīšanu vai darot tos pieejamus citādā veidā, grupēšana vai savienošana, piekļuves noslēgšana, dzēšana vai iznīcināšana;

[..].”

- 4 Šīs direktīvas 3. pants ar nosaukumu “Darbības joma” ir formulēts šādi:

“1. Šī direktīva attiecas uz personas datu apstrādi pilnībā vai daļēji ar automatizētiem līdzekļiem un uz personas datu, kuri veido daļu no kartotēkas vai ir paredzēti, lai veidotu daļu no kartotēkas, apstrādi, kura netiek veikta ar automatizētiem līdzekļiem.

2. Šī direktīva neattiecas uz personas datu apstrādi:

- tādu pasākumu gaitā, uz kuru neattiecas Kopienas tiesību akti, kā Līguma par Eiropas Savienību V un VI sadaļā paredzētie pasākumi un, jebkurā gadījumā, uz apstrādes operācijām attiecībā uz sabiedrisko drošību, aizsardzību, valsts drošību (ieskaitot valsts ekonomisko labklājību, ja apstrādes operācija attiecas uz valsts drošības jautājumiem) un uz valsts pasākumiem krimināltiesību jomā;
- ko veic fiziska persona tikai un vienīgi personiska vai mājsaimnieciska pasākuma gaitā.”

5 Minētās direktīvas 6. pantā, kas attiecas uz principiem, kas ir saistīti ar datu kvalitāti, ir noteikts:

“1. Dalībvalstis nosaka to, ka personas datiem jābūt:

[..]

- b) vāktiem konkrētiem, precīzi formulētiem un likumīgiem nolūkiem, un tos nedrīkst tālāk apstrādāt ar šiem nolūkiem nesavienojamā veidā. Turpmāka datu apstrāde vēsturiskiem, statistiskiem vai zinātniskiem nolūkiem nav uzskatāma par nesavienojamu, ar noteikumu, ka dalībvalstis sniedz atbilstošas garantijas;
- c) adekvātiem, attiecīgiem un ne pārmērīgā apjomā attiecībā uz nolūkiem, kādiem tie savākti un/vai tālāk apstrādāti;

[..]

2. Personas datu apstrādātājam jānodrošina 1. punkta izpilde.”

6 Šīs pašas direktīvas 7. pantā, kurš attiecas uz principiem, kas saistīti ar datu apstrādes likumīgumu, ir noteikts:

“Dalībvalstis paredz to, ka personas datus var apstrādāt tikai, ja:

[..]

- c) vai apstrāde vajadzīga, lai izpildītu uz personas datu apstrādātāju attiecināmas juridiskas saistības;
- vai

[..]

- e) vai apstrāde vajadzīga sabiedrības interesēs realizējama uzdevuma izpildei vai personas datu apstrādātājam vai trešajai personai, kurai dati tiek atklāti, piešķirto oficiālo pilnvaru realizācijai;

[..].”

7 Direktīvas 95/46 17. pants ar nosaukumu “Apstrādes drošība” ir formulēts šādi:

“1. Dalībvalstis paredz to, ka personas datu apstrādātājam jāisteno atbilstoši tehniski un organizatoriski pasākumi, lai aizsargātu personas datus pret nejaušu vai nelikumīgu iznīcināšanu vai nejaušu pazaudēšanu, pārveidošanu, nesankcionētu atklāšanu vai piekļuvi, īpaši, ja apstrāde ietver datu pārraidi pa elektronisko sakaru tīklu, un pret visām citām nelikumīgām apstrādes formām.

Ņemot vērā tehnisko un organizatorisko pasākumu pašreizējo līmeni un to īstenošanas izmaksas, šādi pasākumi nodrošina apstrādes un aizsargājamo datu raksturīgajiem riskiem atbilstošu drošības pakāpi.

[..]”

Direktīva 2003/88/EK

- 8 Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 4. novembra Direktīvas 2003/88/EK par konkrētiem darba laika organizēšanas aspektiem (OV L 299, 9. lpp.) 1. pantā ar nosaukumu “Mērķis un darbības joma” ir noteikts:

“1. Šī direktīva nosaka minimālās drošības un veselības prasības darba laika organizēšanai.

2. Šī direktīva attiecas uz:

- a) obligātiem ikdienas, iknedēļas un ikgadējiem atpūtas laikposmiem, pārtraukumiem un maksimālo nedēļas darba laiku; [..]

[..].”

- 9 Šīs direktīvas 6. pantā ar nosaukumu “Maksimālais nedēļas darba laiks” ir paredzēts:

“Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka tiek ievērota vajadzība aizsargāt darba ņēmēju drošību un veselību:

[..]

- b) vidējais darba laiks katram septiņu darba dienu laikposmam, ietverot virsstundu darba laiku, nepārsniedz 48 stundas.”

- 10 Saskaņā ar minētās direktīvas 22. panta 1. punkta pirmo daļu:

“Dalībvalstij ir iespēja nepiemērot 6. pantu, ievērojot darba ņēmēju veselības aizsardzības un drošības vispārējos principus, ar noteikumu, ka tā veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu:

- a) ka neviens darba devējs nepieprasa darba ņēmējam strādāt vairāk nekā 48 stundas septiņu dienu laikposmā [..], ja vien viņš nav saņēmis darba ņēmēja piekrišanu veikt šādu darbu;

[..]

- c) ka darba devējs veic jaunāko datu uzskaiti par visiem darba ņēmējiem, kas veic šādu darbu;

- d) ka dokumentāciju glabā pieejamu kompetentajām iestādēm, kuras darba ņēmēju drošības un/vai veselības dēļ aizliedz vai ierobežo iespēju pārsniegt maksimālo nedēļas darba stundu skaitu;

[..].”

Portugāles tiesiskais regulējums

- 11 Darba kodeksa (*codigo do trabalho*), kas apstiprināts ar 2009. gada 12. februāra Likumu Nr. 7/2009, 202. pantā ar nosaukumu “Darba laika reģistrs” ir noteikts:

“1) Darba devējam ir jāizveido darba laika reģistrs – arī par darba ņēmējiem, kuriem nav noteikts darba laiks, – tam jāatrodas pieejamā vietā veidā, kas ļauj tam tūlītēju piekļuvi.

2) Reģistrā ir jānorāda darba laika sākuma un beigu laiks, iekļaujot pārtraukumus vai pauzes, kas nav daļa no nostrādātā darba laika, lai varētu noteikt darba ņēmēja nostrādātās darba stundas dienā un nedēļā [..].

[..]

5) Šī panta noteikumu pārkāpums tiek uzskatīts par smagu administratīvo pārkāpumu.”

12 2009. gada 14. septembra Likumā Nr. 107/2009 tostarp ir iekļauta šāda tiesību norma:

“10. pants –

Pārbaudes procedūras

1. Pildot savas funkcijas, darba inspektors, neietekmējot speciālā tiesiskā regulējuma noteikumus, veic šādas procedūras:

a) pieprasa nekavējoties vai iesniegšanai Darba lietu ministrijas inspekcijas dienesta decentralizētajiem dienestiem dokumentus un citus lietderīgus reģistrus, kas ļauj noteikt darba tiesiskās attiecības un apstākļus, tos pārbauda un kopē;

[..]

2. Pildot savas funkcijas, sociālā nodrošinājuma inspektors, neietekmējot speciālā tiesiskā regulējuma noteikumus, veic šādas procedūras:

a) nekavējoties pieprasa un kopē grāmatvedības ierakstus, dokumentus, reģistrus un citu būtisko informāciju, kas pieder iestādēm, kuru darbība ir pakļauta inspekcijai, un kas ir lietderīgi pārbaudāmo faktu izvērtējumam, [lai tos izmantotu] pārbaudēm, konsultācijām un pievienotu protokoliem;

[..].”

Pamattiesvedība un prejudiciālie jautājumi

13 2010. gada 9. martā *ACT* veica inspekciju *Worten* telpās, kas atrodas Viseu, tās rezultātā tika sagatavots protokols, kurā tika konstatēts, ka:

- šī sabiedrība šajās telpās nodarbina četrus algotus darbiniekus, kuri strādā mainās;
- darba laika reģistram, kurā ir jānorāda ikdienas darba laiks, ikdienas un iknedēļas atpūtas laiks, kā arī darba ņēmēju ikdienas un iknedēļas darba stundu aprēķins, nav iespējama tūlītēja piekļuve;
- darba ņēmēji reģistrē savu darba laiku, ieliekot magnētisko karti pulkstenī, kas atrodas veikala telpās blakus minētajām telpām;
- darba laika reģistrs ne tikai nav pieejams ikvienam darba ņēmējam uzņēmumā un telpās, kur viņš veic savas funkcijas, bet tam turklāt piekļūt var tikai persona, kurai ir elektroniska pieeja, proti, *Worten* reģionālais pārstāvis, kurš inspekcijas laikā nebija klāt – šādā gadījumā minētajā reģistrā iekļauto informāciju var sniegt tikai *Worten* personāldaļas centrālā struktūrvienība.

14 2010. gada 15. martā, pamatojoties uz rīkojumu iesniegt šo informāciju, darba laika reģistrs, kurā ir iekļauta likumā noteiktā informācija, tika nodots *ACT*.

- 15 2012. gada 14. marta lēmumā *ACT* noteica, ka *Worten* ir atzīts par vainojumu smaga ar darba tiesībām saistīta administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, pārkāpjot Darba kodeksa 202. panta 1. punktā paredzētos darba laika reģistra noteikumus, ciktāl šī sabiedrība neļāva *ACT* attiecīgajās telpās tūlītēji piekļūt šajās telpās nodarbināto darba ņēmēju darba laika reģistram. Pārkāpuma smagums ir saistīts ar to, ka darba laika reģistrs ļauj tieši un ātri noteikt uzņēmuma darbības organizācijas atbilstību darba laika tiesiskajam regulējumam. Attiecīgi *ACT* noteica *Worten* naudas sodu EUR 2000 apmērā.
- 16 *Worten* cēla prasību par šī lēmuma atcelšanu *Tribunal do trabalho de Viseu* [Viseu Darba tiesa].
- 17 Šādos apstākļos *Tribunal do trabalho de Viseu* nolēma apturēt tiesvedību lietā un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Direktīvas 95/46[.] 2. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdzienā “personas dati” ietilpst darba laika reģistrs, proti, norāde, cik katrs darbinieks ir sācis un beidzis darbu, kā arī norādīti attiecīgie pārtraukumi vai pauzes?
 - 2) Gadījumā, ja uz iepriekšējo jautājumu tiek atbildēts apstiprinoši, vai Direktīvas 95/46[.] 17. panta 1. punkts uzliek Portugālei pienākumu paredzēt atbilstošus tehniskus un organizatoriskus pasākumus, lai aizsargātu personas datus pret nejaušu vai nelikumīgu iznīcināšanu vai nejaušu pazaudēšanu, pārveidošanu, nesankcionētu atklāšanu vai piekļuvi, īpaši, ja apstrāde ietver datu pārraidi pa elektronisko sakaru tīklu?
 - 3) Atkārtoti, ja uz pirmo jautājumu tiek atbildēts apstiprinoši, vai gadījumā, ja dalībvalsts neveic nekādus pasākumus atbilstoši Direktīvas 95/46[.] 17. panta 1. punktam un ja darba devējs, kurš ir atbildīgs par minēto datu apstrādi, ievieš ierobežotas piekļuves sistēmu šiem datiem, tādējādi neļaujot valsts darba apstākļu uzraudzības iestādei tiem automātiski piekļūt, Savienības tiesību pārākuma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts minēto darba devēju nevar sodīt par šādu rīcību?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 18 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai Direktīvas 95/46 2. panta a) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdzienā “personas dati” šīs tiesību normas izpratnē ietilpst tāds darba laika reģistrs, kāds ir aplūkots pamatlietā, kurā ir iekļautas norādes, cik katrs darbinieks ir sācis un beidzis darbu, kā arī ir norādīti attiecīgie pārtraukumi vai pauzes.
- 19 Šajā saistībā pietiek konstatēt, un to norāda visas ieinteresētās personas, kas ir iesniegušas rakstveida apsvērumus, ka dati, kas ir ietverti tādā darba laika reģistrā, kāds tiek aplūkots pamatlietā, un kas attiecas uz katra darba ņēmēja ikdienas darba laiku, kā arī atpūtas laiku, ir uzskatāmi par personas datiem Direktīvas 95/46 2. panta a) punkta izpratnē, jo runa ir par “informāciju par identificētu vai identificējamu fizisku personu” (šajā ziņā tostarp skat. 2003. gada 20. maija spriedumu apvienotajās lietās C-465/00, C-138/01 un C-139/01 *Österreichischer Rundfunk* u.c., *Recueil*, I-4989. lpp., 64. punkts; 2008. gada 16. decembra spriedumu lietā C-524/06 *Huber*, Krājums, I-9705. lpp., 43. punkts, un 2009. gada 7. maija spriedumu lietā C-553/07 *Rijkeboer*, Krājums, I-3889. lpp., 42. punkts).

- 20 Šādu datu vākšana, reģistrēšana, organizēšana, uzglabāšana, konsultēšana un izmantošana, ko veic darba devējs, kā arī to nodošana valsts kompetentajām iestādēm darba apstākļu uzraudzības jautājumos ir raksturojama kā “personas datu apstrāde” Direktīvas 95/46 2. panta b) punkta izpratnē (šajā ziņā tostarp skat. iepriekš minētos spriedumus apvienotajās lietās *Österreichischer Rundfunk* u.c., 64. punkts, un lietā *Huber*, 43. punkts).
- 21 Turklāt ir jāprecizē, ka gadījumā, ja šajā pamatlietā nav šaubu par to, ka šī personas datu apstrāde ir automatizēta un ka nav piemērojams neviens no Direktīvas 95/46 3. panta 2. punktā norādītajiem izņēmumiem, minētā apstrāde ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā.
- 22 Tādējādi uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 95/46 2. panta a) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdzienā “personas dati” šīs tiesību normas izpratnē ietilpst tāds darba laika reģistrs, kāds ir aplūkots pamatlietā, kurā ir iekļautas norādes, cik katrs darbinieks ir sācis un beidzis darbu, kā arī ir norādīti attiecīgie pārtraukumi vai pauzes.

Par otro un trešo jautājumu

- 23 Uzdodot otro un trešo jautājumu, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 95/46 17. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka katrai dalībvalstij ir pienākums paredzēt atbilstošus tehniskus un organizatoriskus pasākumus, lai aizsargātu personas datus pret nejašu vai nelikumīgu iznīcināšanu, nejašu pazaudēšanu, pārveidošanu, nesankcionētu izplatīšanu vai piekļuvi, un apstiprinošas atbildes gadījumā – vai dalībvalsts, kas nav veikusi šādus pasākumus, var noteikt sankcijas darba ņēmējam, kurš kā atbildīgā persona par minēto datu apstrādi ir ieviesis ierobežotas piekļuves sistēmu datiem, tādējādi neļaujot valsts kompetentajai iestādei darba apstākļu uzraudzības jomā tiem automātiski piekļūt.
- 24 Jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 95/46 17. panta 1. punktu par apstrādes drošību dalībvalstīm ir jāparedz, ka personas datu apstrādātājam ir jāīsteno tehniski un organizatoriski pasākumi, lai, ņemot vērā to kvalitāti un īstenošanas izmaksas, nodrošinātu atbilstošu drošību, ievērojot apstrādes riskus un aizsargājamo datu raksturu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Rijkeboer*, 62. punkts).
- 25 No tā izriet, ka pretēji premisai, uz kuru ir balstīts otrais un trešais jautājums, minētajā 17. panta 1. punktā dalībvalstīm, ja vien tām nav apstrādātāja statusa, nav noteikts pienākums veikt tehniskus un organizatoriskus pasākumus, jo pienākums veikt šādus pasākumus ir tikai apstrādātājam, proti, šajā gadījumā – darba devējam. Turpretī šajā tiesību normā ir noteikts, ka dalībvalstīm savās valsts tiesībās ir jāpieņem tiesību norma, kurā paredzēts šāds pienākums.
- 26 Turklāt no iesniedzējtiesas lēmuma nekādi neizriet, ka pamatlietā aplūkotie dati būtu nejaši vai nelikumīgi iznīcināti, nejaši pazaudēti, pārveidoti, nesankcionēti atklāti vai tiem nesankcionēti piekļūti, vai arī tie būtu citādi nelikumīgi apstrādāti Direktīvas 95/46 17. panta 1. punkta izpratnē. Gluži pretēji, no Tiesai pieejamajos lietas materiālos iekļautās informācijas izriet, ka nav šaubu par to, ka šajā lietā valsts kompetentajām iestādēm darba apstākļu uzraudzības jautājumos saskaņā ar valsts tiesībām ir atļauts piekļūt šiem datiem.
- 27 Rakstveida apsvērumos *Worten* tomēr norāda, ka Darba kodeksa 202. panta 1. punktā paredzētais pienākums darīt pieejamu darba laika reģistru veidā, kas ļautu tam tūlītēju piekļuvi, praktiski nav saderīgs ar pienākumu ieviest piemērotu aizsardzības sistēmu šajā reģistrā iekļautajiem personas datiem. Faktiski šāds pienākums nozīmētu, ka ikviens attiecīgā uzņēmuma darbinieks varētu izmantot piekļuvi šādiem datiem, un tā tiktu pārkāpts Direktīvas 95/46 17. panta 1. punktā paredzētais pienākums nodrošināt šo datu aizsardzību. Tādējādi šāda vispārināta piekļuve liegtu jebkādu lietderīgo iedarbību šai tiesību normai.

- 28 Šāda argumentācija nevar tikt atbalstīta. Pretēji premisai, uz kuru tā ir balstīta, pienākums darba devējam kā personas datu apstrādātājam nodrošināt tūlītēju piekļuvi darba laika reģistram valsts kompetentajām iestādēm darba apstākļu uzraudzības jautājumos nekādi nenosaka, ka šajā reģistrā iekļautie personas dati tikai šī fakta dēļ noteikti būtu jādara pieejami personām, kurām nav šim nolūkam izsniegtas atļaujas. Kā to pamatoti norāda Portugāles valdība, ikvienam personas datu apstrādātājam saskaņā ar Direktīvas 95/46 17. panta 1. punktu ir jāveic nepieciešamie tehniskie un organizatoriskie pasākumi, lai nodrošinātu, ka tikai personas, kurām ir izsniegta attiecīga atļauja piekļūt attiecīgajiem personas datiem, var īstenot trešās personas iesniegtu piekļuves pieteikumu.
- 29 Šādos apstākļos nešķiet, ka Direktīvas 95/46 17. panta 1. punkta interpretācijai būtu nozīme pamatlietas izskatīšanā.
- 30 Tomēr ar LESD 267. pantu ieviestajā valsts tiesu un Tiesas sadarbības procedūrā Tiesai ir jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas ļautu tai atrisināt strīdu, kuru izskata valsts tiesa. Saistībā ar to, ja nepieciešams, Tiesai ir jāpārformulē tai uzdotie jautājumi. Tiesas uzdevums ir interpretēt visas Savienības tiesību normas, kas valsts tiesām vajadzīgas, lai atrisinātu tajās izskatāmos strīdus, pat ja šīs normas nav nepārprotami minētas šo tiesu uzdotajos jautājumos (tostarp skat. 2007. gada 8. marta spriedumu lietā C-45/06 *Campina*, Krājums, I-2089. lpp., 30. un 31. punkts, un 2010. gada 14. oktobra spriedumu lietā C-243/09 *Fuß*, Krājums, I-9849. lpp., 39. punkts).
- 31 Līdz ar to, pat ja formāli iesniedzējtiesa ir ierobežojusi savu jautājumu tikai ar Direktīvas 95/46 17. panta 1. punktu, šāds apstāklis nav šķērslis, lai Tiesa sniegtu valsts tiesai Savienības tiesību interpretāciju, kas tai var būt noderīga, izspriežot iztiesājamo lietu, neatkarīgi no tā, vai šī tiesa savu jautājumu formulējumā uz tām atsaukusies. Šajā ziņā Tiesai no visas valsts tiesas iesniegtās informācijas, tostarp no lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu pamatojuma, ir tiesības izdalīt tos Savienības tiesību elementus, kuriem ir nepieciešama interpretācija, ņemot vērā strīda priekšmetu (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Fuß*, 40. punkts).
- 32 Šajā gadījumā no Tiesai pieejamajiem lietas materiāliem izriet, ka iesniedzējtiesas mērķis galvenokārt ir noteikt, vai Direktīvas 95/46 noteikumi ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kāds ir aplūkots pamatlietā, ar kuru darba devējam ir noteikts pienākums valsts kompetentajām iestādēm darba apstākļu uzraudzības jomā darīt pieejamu darba laika reģistru veidā, kas ļautu tam tūlītēju piekļuvi. Kā izriet no šī sprieduma 15. punkta, faktiski *Worten* naudas sods tika noteikts šī Darba kodeksa 202. panta 1. punktā paredzētā pienākuma pārkāpuma dēļ.
- 33 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 95/46 II nodaļas ar nosaukumu “Vispārīgi noteikumi par personas datu apstrādes likumību” tiesību normām jebkādi personas datu apstrādei, izņemot šīs direktīvas 13. pantā pieļautās atkāpes, pirmkārt, ir jāatbilst minētās direktīvas 6. pantā minētajiem principiem par datu kvalitāti un, otrkārt, vienam no sešiem šīs pašas direktīvas 7. pantā uzskaitītajiem kritērijiem datu apstrādes atzīšanai par likumīgu (iepriekš minētie spriedumi apvienotajās lietās *Österreichischer Rundfunk* u.c., 65. punkts, un lietā *Huber*, 48. punkts, kā arī 2011. gada 24. novembra spriedums apvienotajās lietās C-468/10 un C-469/10 *ASNEF* un *FECEMD*, Krājums, I-12181. lpp., 26. punkts).
- 34 Saskaņā ar Direktīvas 95/46 6. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktu datiem it īpaši ir jātiek vākiem “konkrētiem, precīzi formulētiem un likumīgiem nolūkiem”, kā arī tiem ir jābūt “adekvātiem, attiecīgiem un ne pārmērīgā apjomā” attiecībā uz minētajiem nolūkiem. Turklāt saskaņā ar minētās direktīvas 7. panta c) un e) punktu personas datus var apstrādāt tikai tad, ja “apstrāde vajadzīga, lai izpildītu uz personas datu apstrādātāju attiecināmas juridiskas saistības”, vai ja “apstrāde vajadzīga sabiedrības interesēs realizējama uzdevuma izpildei vai valsts personas datu apstrādātājam vai trešajai personai, kurai dati tiek atklāti, piešķirto oficiālo pilnvaru realizācijai” (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Österreichischer Rundfunk* u.c., 66. punkts).

- 35 Šķiet, ka tā tas ir situācijā, kāda tiek aplūkota pamatlietā, jo šķiet, ka, pirmkārt, darba laika reģistrā iekļautie personas dati tiek vākti, lai nodrošinātu, ka tiek ievērots darba apstākļu tiesiskais regulējums, un, otrkārt, šo personas datu apstrāde ir nepieciešama, lai tiktu ievērots darba devējam likumā noteiktais pienākums, kā arī lai tiktu izpildīts valsts kompetentajai iestādei darba apstākļu uzraudzības jomā uzticētais pārbaudes uzdevums; tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.
- 36 Attiecībā uz konkrētiem organizatoriskiem noteikumiem, lai nodrošinātu šīs valsts iestādes piekļuvi šiem personas datiem nolūkā nodrošināt tās darba apstākļu uzraudzības uzdevumu izpildi, ir jāatgādina, ka tikai pieejas piešķiršana iestādēm, kurām ir kompetence šajā jomā, var tikt uzskatīta par vajadzīgu Direktīvas 95/46 7. panta e) punkta izpratnē (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Huber*, 61. punkts).
- 37 Attiecībā uz darba devēja pienākumu nodrošināt šai valsts iestādei tūlītēju piekļuvi darba laika reģistram no Tiesas judikatūras izriet, ka šāds pienākums var izrādīties nepieciešams šīs tiesību normas izpratnē, ja tas veicina tiesiskā regulējuma darba apstākļu jomā efektīvāku piemērošanu (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Huber*, 62. punkts).
- 38 Šajā saistībā ir jāatgādina, ka Direktīvas 2003/88 mērķis ir noteikt minimālās prasības, lai uzlabotu darbinieku dzīves un darba apstākļus, tuvinot valstu tiesisko regulējumu, tai skaitā attiecībā uz darba laika ilgumu, piešķirot tiem minimālos atpūtas laikposmus, it īpaši diennakts un nedēļas atpūtu, kā arī pienācīgus pārtraukumus, un paredzot maksimālo nedēļas darba laika vidējo ilgumu (tostarp šajā ziņā skat. 2004. gada 5. oktobra spriedumu apvienotajās lietās no C-397/01 līdz C-403/01 *Pfeiffer* u.c., Krājums, I-8835. lpp., 76. punkts, kā arī 2010. gada 25. novembra spriedumu lietā C-429/09 *Fuß*, Krājums, I-12167. lpp., 43. punkts).
- 39 Šādā aspektā Direktīvas 2003/88 6. panta b) punkts liek dalībvalstīm veikt “vajadzīgos pasākumus”, lai, ņemot vērā vajadzību aizsargāt darba ņēmēju drošību un veselību, vidējais darba laiks katram septiņu darba dienu laikposmam, ietverot virsstundu darba laiku, nepārsniegtu 48 stundas (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Pfeiffer* u.c., 100. punkts, un iepriekš minēto 2010. gada 14. oktobra spriedumu lietā *Fuß*, 33. punkts).
- 40 Turklāt Direktīvas 2003/88 22. panta 1. punkta pirmajā daļā ir paredzēts, ka dalībvalstis var nepiemērot šīs direktīvas 6. pantā norādītos noteikumus, tai skaitā ar nosacījumu, ka, veicot šim nolūkam nepieciešamos pasākumus, tās nodrošina, ka darba devējs uztur reģistru par visiem attiecīgajiem darba ņēmējiem [minētās direktīvas 22. panta 1. punkta pirmās daļas c) punkts] un ka šie reģistri ir pieejami kompetentajām iestādēm, kuras darba ņēmēju drošības un/vai veselības dēļ var aizliegt vai ierobežot iespēju pārsniegt maksimālo nedēļas darba stundu skaitu [šīs pašas direktīvas 22. panta 1. punkta pirmās daļas d) punkts].
- 41 Komisija uzskata, ka, pat ja Direktīvā 2003/88 dalībvalstīm skaidri nav noteikts pienākums ieviest tādu tiesisko regulējumu, kāds ir aplūkots pamatlietā, tomēr šajā direktīvā noteikto pienākumu pārbaude kā “vajadzīgie pasākumi” tajā noteikto mērķu sasniegšanai var ietvert uzraudzības pasākumu ieviešanu. Darba devēja pienākuma sniegt tūlītēju piekļuvi darba laika reģistram mērķis ir izvairīties no jebkādas iespējas sagrozīt datus laikposmā, kas nodala valsts kompetento iestāžu veikto pārbaudes vizīti no brīža, kad šīs iestādes faktiski pārbauda minētos datus.
- 42 *Worten* turpretī norāda, ka šis pienākums, ņemot vērā tā radīto iejaukšanos darba ņēmēju privātajā dzīvē, ir pārmērīgs. Pirmkārt, darba laika reģistra mērķis esot nodrošināt darba ņēmēju ar pierādījumiem, lai varētu tikt pārbaudīts faktiski nostrādātais laiks. Tomēr šī reģistra autentiskums pamatlietā netiekot apstrīdēts. Otrkārt, minētais reģistrs ļaujot izvērtēt vidējo nostrādāto darba laiku kontroles mērķiem, tostarp darba laika izlietojumu. Šim nolūkam šo reģistru tūlītēja pieeja neradot nekādu pievienoto vērtību. Turklāt šajā pašā reģistrā iekļautā informācija varot tikt nodota vēlāk.

- 43 Šajā lietā iesniedzējtiesai ir jāizvērtē jautājums, vai darba devēja pienākums nodrošināt valsts kompetentajai iestādei darba apstākļu uzraudzības jautājumos piekļuvi darba laika reģistram veidā, kas sniedz tūlītēju piekļuvi, var tikt uzskatīts par nepieciešamu, lai šī iestāde varētu īstenot savu uzraudzības uzdevumu, veicinot efektīvāku darba apstākļu tiesiskā regulējuma piemērošanu, tostarp attiecībā uz darba laiku.
- 44 Šajā saistībā tomēr ir jāprecizē, ka, ciktāl šāds pienākums tiek uzskatīts par nepieciešamu šī mērķa sasniegšanai, nosakot sankcijas nolūkā nodrošināt Direktīvā 2003/88 noteikto prasību efektīvu piemērošanu, katrā ziņā ir jāievēro arī samērīguma princips; arī tas pamatlietā ir jāpārbauda iesniedzējtiesai (pēc analogijas skat. 2003. gada 6. novembra spriedumu lietā C-101/01 *Lindqvist*, *Recueil*, I-12971. lpp., 88. punkts).
- 45 Šādos apstākļos uz otro un trešo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 95/46 6. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkts, kā arī 7. panta c) un e) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kāds ir aplūkots pamatlietā, ar kuru darba devējam ir noteikts pienākums valsts kompetentajām iestādēm darba apstākļu uzraudzības jomā darīt pieejamu darba laika reģistru veidā, kas ļautu tam tūlītēju piekļuvi, ciktāl šis pienākums ir nepieciešams, lai šī iestāde varētu īstenot savu uzdevumu uzraudzīt valsts darba apstākļu tiesiskā regulējuma piemērošanu, tostarp attiecībā uz darba laiku.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 46 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīvas 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti 2. panta a) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdzienā “personas dati” šīs tiesību normas izpratnē ietilpst tāda darba laika uzskaitē, kāda ir aplūkota pamatlietā, kurā ir iekļautas norādes, cik katrs darbinieks ir sācis un beidzis darbu, kā arī ir norādīti attiecīgie pārtraukumi vai pauzes;
- 2) Direktīvas 95/46 6. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkts, kā arī 7. panta c) un e) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kāds ir aplūkots pamatlietā, ar kuru darba devējam ir noteikts pienākums valsts kompetentajām iestādēm darba apstākļu uzraudzības jomā darīt pieejamu darba laika reģistru veidā, kas ļautu tam tūlītēju piekļuvi, ciktāl šis pienākums ir nepieciešams, lai šī iestāde varētu īstenot savu uzdevumu uzraudzīt valsts darba apstākļu tiesiskā regulējuma piemērošanu, tostarp attiecībā uz darba laiku.

[Paraksti]